

Bölcsőde

SZAKMAI PROGRAM

Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde

Készítette: Benkő Péterné

Intézményvezető

Dömös, 2021.

Tartalomjegyzék

Intézményi adatok	3
A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai programja	4
Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme	4
A bölcsődei ellátás jellemzői	6
A bölcsődei nevelés célja	8
A bölcsődei nevelés alapelvei.....	9
A bölcsődei nevelés feladatai	11
A bölcsődei nevelés – gondozás személyi és tárgyi feltételei.....	13
A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	16
A bölcsődei nevelés főbb helyzetei. A bölcsődeiélet tevékenységi formái és a kisgyermeknevelő feladatai	19
A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei nevelése, gondozása	27
A családok támogatásának módszerei és lehetőségei	29
Az intézmény kapcsolatai más intézményekkel, intézményen belüli kapcsolatok	31
Továbbképzési tevékenység	32
Gyermekélelmezés szempontjai	33
Egészségmegőrzés szempontjai, higiénés szabályok	34
A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	35
Szakmai program jogi háttere	37
 Mellékletek:	
(1. sz. melléklet - Megállapodás)	40
(2. sz. melléklet - Szervezeti és Működési Szabályzat)	43
(3. sz. melléklet - Házirend)	44

I. Intézményi adatok

Az intézmény neve:

Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde

Az intézmény helye:

2027. Dömös, Pásztor János utca 1.

Az intézmény alapítója és fenntartója:

Dömös Község Önkormányzata
2027. Dömös, Táncsics M. utca 2.
Tel: 33/507-050
Email:
Honlap: www.domos.hu

Az intézmény irányító szerve:

Dömös Község Önkormányzat Képviselő Testülete
2027. Dömös, Táncsics M. utca 2.

Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde:

2027. Dömös, Pásztor János utca 1.
1 csoport, 7 férőhely
Telefon: 06/30/8647493
E-mail cím: ovoda.d@invitel.hu

Nyitva tartás:

- ❖ A Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde a fenntartó által meghatározott nyitvatartási időn belül biztosítja a gyermekek ellátását.
- ❖ A bölcsőde 6 óra 30 perckor nyit és 16 óra 30 perckor zár.
- ❖ A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá.

A BÖLCSŐDE RÖVID BEMUTATÁSA

Dömös, 2021-ben újonnan épült Mini Bölcsődéje a település központi helyén, az óvoda épületéhez hozzáépítve, azonos telephelyen helyezkedik el. Egy gondozási egységgel, egy csoportszobával, gazdag, új játékkészlettel fogadja a kisgyermeket. Új játékokkal felszerelt udvarral rendelkezik. A nevelési-gondozási feladatokat szakképzett kisgyermeknevelő látja el. A szakmai program kiemelt része a kisgyermekkor zenei nevelés, mely során a bölcsődénkbe járó kisgyermek dalok, énekek, zene iránti szeretetét, érdeklődését, szeretnénk fejleszteni. A zene szeretete kihat a gyermek egész fejlődésére, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlésüket, és segít abban, hogy kulturáltabb emberekké váljanak. Ezért a nevelő-gondozó munkánk során a zene csodálatos világával ismertetjük meg a gyermekeket, koruknak megfelelő szinten.

II. A bölcsődei nevelés - gondozás szakmai programja

A Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde ezen belül a Mini Bölcsőde szakmai programja, „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával”, összhangban készült, melyek keretét szolgáltatnak, részletes iránymutatást adnak az egységes szakmai munkához.

Mindezek figyelembevételével határozza meg a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munka szakmai alapelveit. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde, nevelő - gondozó munkájának minimumkövetelménye.

III. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

A gyermeki jogok védelme

A gyermeknek joga van:

- ❖ hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéshez,
- ❖ személyiségének kibontakoztatásához,
- ❖ a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához,
- ❖ a társadalomba való beilleszkedéséhez,
- ❖ hogy sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- ❖ hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- ❖ emberi méltóságának tiszteletben tartásához,
- ❖ hogy a bántalmazással, fizikai, vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- ❖ a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-neveléshez.

A gyermeki jogok védelme érdekében az intézmény - azzal, hogy a mini bölcsődében kifüggesztésre került a gyermekjogi képviselő elérhetősége - biztosítja, hogy a gyermek hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény vezetőjénél az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, valamint a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak kötelességszegése esetén.

A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

- ❖ Az intézmény dolgozóit megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogukat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék.
- ❖ Munkájukkal kapcsolatban megilleti az a jog, hogy hozzájussanak a szükséges információkhoz.
- ❖ Munkájuk során védelemre jogosultak a velük szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.
- ❖ A gyermekek érdekeit kell elsődlegesnek tartaniuk, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeiket, jogait.
- ❖ A kisgyermekgondozók a gyermek nevelése – gondozása, családgondozása során hivatalból járnak el, és e tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősülnek.

A szülő joga, hogy:

- ❖ megismerje az Intézményt, a gyermekcsoport életét,
- ❖ megismerje a nevelési-gondozási elveket,
- ❖ tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gyermeke nevelőjétől, a bölcsőde vezetőjétől,
- ❖ véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban, melynek illeszkednie kell a jogszabályi feltételekhez és a szakmai módszertanhoz,
- ❖ megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy:

- ❖ a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézménnyel együttműködő legyen,
- ❖ a fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze,
- ❖ az intézmény házirendjét betartsa.

IV. A bölcsődei ellátás jellemzői

Az ellátandó terület jellemzői:

Dömös, Komárom Esztergom megyében található természeti látnivalóktól gazdag, csodaszép környezetben épült óvodánkhoz újonnan épült intézménye a Mini Bölcsőde.

Mini Bölcsődénk ellátási területe, úgynevezett mikro-térségként működő, amely magába foglalja Dömös területét, illetve az önkormányzat által nyilatkozatban foglalt megállapodás alapján, a környező településeket is beleértve: Visegrád valamint Pilismarót, fogadhatja a

bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását, a helyi igényeken túl, a még fennálló szabad férőhelyek esetében.

Dömös Község lakónépessége 2021. január 1.-én 1254 fő volt. A megelőző évi adathoz viszonyítva a falu lakosság száma enyhe mértékben növekedett. A bölcsődei férőhelyekre megfelelő számúak a szülői igények.

A bölcsőde definíciója, funkciói

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként családvédelmi, szociális, egészségügyi, nevelési, egészségnevelési, azaz gyermekjóléti funkciót, valamint preventív gyermekvédelmi szerepet betöltő intézmény.

A bölcsőde a családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korig biztosítja a gyermekek nappali felügyeletét, nevelését, gondozását, szükségleteinek kielégítését, foglalkoztatását, étkeztetését, harmonikus testi és szellemi fejlődésének segítségét az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A bölcsőde végezheti sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek nevelését - gondozását is a gyermek 6 éves koráig.

Az ellátás igénybevételének módja

- ❖ A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását, étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői, gondozói, nevelői munkavégzésük, ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felsőoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.
- ❖ Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthon nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.
- ❖ Különösen olyan gyermekek számára kell biztosítani:
  - Akinek a testi, illetve szellemi fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
  - Akit egyedül álló, vagy időskorú személy nevel,
  - Akinek szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.
  - A felvételnél előnyben kell részesíteni, ha a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.
  - A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
  - Akivel a családban három, vagy több gyermeket nevelnek,
  - Az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket,

- A védelembe vett gyermeket.
- ❖ Bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától harmadik életévének, sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik, az SNI-s gyermek az ötödik életévét betölti.
- ❖ Ha gyermek harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-ig, ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban, ha szülő vagy törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását, eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.
- ❖ Ha a gyermek 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a gyermek orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- ❖ Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei ellátásban részesülhet 6. életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei nevelésének, gondozásának megkezdését követő három hónap elteltével az intézmény orvosának, gyógypedagógusának, kisgyermeknevelőjének a véleménye alapján az intézmény vezetője szülővel együtt értékeli a gyermek beilleszkedését, és dönt a gyermek további neveléséről, gondozásáról.
- ❖ Az intézmény, sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek napközbeni ellátása biztosítása érdekében, együttműködik a gyermek korai fejlesztését, és gondozását ellátó, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermek rehabilitációs, rehabilitációs céllal a korai fejlesztés feltételeivel rendelkező bölcsődébe, abban az esetben vehető fel és gondozható, ha a sajátos nevelési igényét Szakértői Bizottság szakvéleményében megállapítja.
- ❖ A gyermek képességeiről ötödik életévének betöltésekor a Szakértői Bizottságnak szakvéleményben kell ismételten nyilatkoznia.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- ❖ A bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek harmadik életévét betöltötte és érett az óvodai nevelésre.
- ❖ A gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja.
- ❖ A gyermek a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha sajátos nevelési igényű a Szakértői Bizottság megállapította.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti:

- ❖ védőnő,
- ❖ házi gyermekorvos, vagy házi orvos,
- ❖ Család-és Gyermekjóléti Központ,
- ❖ Gyámhivatal,

A bölcsődei ellátás igénybevétele kérelemre történik, melyet a gyermek törvényes képviselője nyújthat be a bölcsőde vezetőjéhez. Az igénybevétel megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 32. §-a szerinti megállapodást köt. *(1.sz melléklet)*

V. A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevencióstevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

VI. A bölcsődei nevelés alapelvei

1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A kisgyermek változatos családi környezetből kerülnek hozzánk, ahol a család, több mint a részek összessége. Minden családtag viselkedése, gondolkodása, személyisége befolyással van a gyermek viselkedésére, gondolkodására, személyiségére – formálja azt. A család működésének, hatásainak felismerése nagyban segíti a mi munkánkat, mert megérthetjük a szokások, normák, szabályok, értékek hátterét, és ennek megfelelően alakíthatjuk nevelési módszereinket, ill. kapcsolatrendszerünket.

2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A kisgyermeknevelő feladatai közé tartozik az esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

Fontos számunkra, hogy minden gyermek számára egyéni szükségletéhez igazodó utat jelöljünk ki, figyeljünk a rizikófaktorokra, az átlagtól eltérő fejlődésmentet mutató gyermekek viselkedésére, a hangulati élet rendellenességeire.

A felismerést követően a szülővel tapintatos beszélgetést kezdeményezünk, majd egyetértés esetén közösen konzultálunk a gyógypedagógussal, pedagógiai szakszolgálattal.

Az intervenció szemlélet az eddigiektől eltérő gondolkodásmódot kíván meg a kisgyermeknevelőktől, amely véleményünk szerint nem csak tanulással, hanem tapasztalatcserével, mintanyújtással, saját élmény átélésével szerezhető meg.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, a bölcsődénk ennek tiszteletben tartásával, erősítésével, segítésével vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében. Fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete:

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Bölcsődei nevelésünk-gondozásunk értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a gyermekre és a családra. A gyermekkel foglalkozó felnőttek - a közöttük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával - a gyermek elfogadásában, öntevékenységének biztosításában egyetértenek, az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nézeteiket, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával, kellő önismerettel és magas szintű társas készségekkel bíró szakemberekre van szükség, így fontos a szakmai továbbképzés.

6. A biztonság és stabilitás megteremtése

A kisgyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. – A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

7. Fokozatosság megvalósítása

A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a jó szokások kialakulását. A fokozatosság elvének

megvalósítása különösen fontos a bölcsődei beszoktatás, ill. az óvodába történő beilleszkedés során. Nagy gondot kell fordítanunk arra, hogy lépésről lépésre haladva, minden gyermek egyéni tűrő – és alkalmazkodóképességét figyelembe véve tervezzük az adaptációk menetét, a legalább kéthetes fokozatos szülővel történő beszoktatás alkalmazásával.

8. Az egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, etnikai stb. hovatartozását és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását, fejlődését, valamint segíti a saját és a más kultúrák, hagyományok megismerését és tiszteletben tartását. A gyermek fejlődéséhez alapvető a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, próbálkozások bátorításával segíti a tanulást az egyes gondozási helyzetekben.

A biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, a gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A bölcsődei nevelés-gondozás egységének alapja a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az egyéni próbálkozások támogatására irányul.

10. A gyermekkori kompetenciakészítés támogatása

A fejlődés támogatása érdekében rendkívül fontos, hogy a kisgyermeknevelő folyamatosan, az adott szituációnak megfelelően – gondozás és játéktevékenységek során - ismeretet nyújtson a gyermekek számára, ill. a megszerzett ismereteket pontosítsa, megerősítse, újakkal bővítse, miközben fejleszti a gyermekek szabálytudatát és szokásainak kialakulását. Az előreláthatóság érdekében tervezze meg a napi tevékenységeket, tájékoztassa a gyermekeket a várható eseményekről, így ők szívesen segítenek és bevonhatókká válnak a cselekvésekbe. Ez a „rend” és a viselkedésekre adott pozitív visszajelzés megerősíti a gyermek biztonságtudatát és támogatja kompetenciakészítését.

A bölcsőde a nevelés - gondozás elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes bölcsődei légkör megteremtéséről.
- ❖ A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni, és életkor-specifikus alakításáról.

- ❖ A gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető **játékról**.
- ❖ A játéktevékenységen keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről.
- ❖ A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.
- ❖ A nemzeti hovatartozás megismertetéséről, ápolásáról, a néphagyományőrzésről.

VII. A bölcsődei nevelés feladatai

1. A családok támogatása, szülői kompetencia fejlesztése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről, gyengeségeiről. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, az erősségek hangsúlyozása által hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

„Az egészség nem a természet ajándéka, hanem olyan érték, amiért napról napra tenni kell valamit” (Székely László)

A szakemberek feladata a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése, az egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúr-higiénés szokások kialakulásának segítése (étkezés-mosakodás - öltözködés – alvás – pihenés - szobatisztaságra nevelés – levegőzés – mozgás).

Bölcsődénk egészségnevelésének célja a gyermek egészség-kulturáltsági szintjének szükség szerinti, korosztálynak megfelelő emelése.

Célunk a gyermek saját maga iránti igényességének megalapozása, az ezt elősegítő tudatos testápolási szokások kialakításával, mely főleg a rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirendbe illesztett gondozási - nevelési műveletek során történik.

Intézményünk a megfelelő egészségneveléshez biztosítja az egészséges környezetet, valamint az egészséges fejlődést elősegítő nevelést-gondozást.

Gondoskodunk a kornak megfelelő ételekről, a szükséges nyugodt légkörről és a megfelelő időről, pihenésről.

Bölcsődés korban a mozgás alapvető formái alakulnak ki és fejlődnek. Rendkívül nagy a mozgásigénye a bölcsődés gyermekeknek, melyet ki kell elégíteni. Biztosítjuk a rendszeres testmozgást, a napi szabad levegőn való tartózkodást, megfelelő udvari mozgásfejlesztő játék, homokozó, mászóka, motor, csúszda stb. és csoportszobai játékok segítségével.

A prevenció feladatok megvalósításához szükséges speciális szakemberek bevonása is, mint gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

3. Az érzelmi fejlődés és társas kompetenciák fejlesztése

A gyermeknek szüksége van arra, hogy mindig feltétel nélkül szeressék. A nap minden pillanatában kell, hogy érezze az őt körülvevő környezet megnyugtató kellemes közvetlenségét. Az érzelmi biztonság megteremtése, tettekben megnyilvánuló valódi szeretetkapcsolat megélése (szemkontaktus, testi érintés, megerősítő dicsérő szavak, a gyermekre irányuló figyelem) útján. Szabad, derűs kellemes légkör megteremtése, a színek, fények, illatok, kelmék, az ének-zene varázslatos hatásaival. A jóra, szépre való törekvéssel, a rugalmas napirenddel, az aktív és passzív időtöltés megfelelő arányának biztosításával, a gyermek szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével biztosítjuk az egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyagot.

Segítjük a szülőket a neveléssel, gondozással kapcsolatban a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.

Fontos feladatunk:

- a derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, gyermekek segítése az átélt nehézségek feldolgozásában,
- kisgyermeknevelő-gyermek között, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzeteiben, az éntudat egészséges fejlődésének segítése,
- a társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőségeteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére,
- a kommunikatív képességek fejlődésének elősegítése, kommunikációs kedv felébresztése és fenntartása (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- a szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és /vagy mozgássérült, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek speciális nevelése – gondozása, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A közösségfejlesztés célja a bölcsődében a gyermek társadalmi beilleszkedésének elősegítése, a közösségi élet alapjainak megteremtése. A társas viselkedés, az alkalmazkodás szabályainak első tényleges színtere a bölcsőde. A gyermek itt szembesül először a közösséghez, annak szabályaihoz való alkalmazkodással. Nagy a felelőssége a bölcsődében dolgozó szakembereknek, a beilleszkedési nehézségek korai felismerésében és ezek korrigálása megfelelő segítséggel.

Fontos, hogy a beilleszkedési problémáknak ne csak a kirívó magatartással párosuló eseteit vegyük észre, hanem azokat is, mikor egy gyermek a közösség peremhelyzetű tagjává kezd válni, nem vesz részt a közösség életében. Ezek korrigálása ugyanolyan fontos és ugyanolyan nehéz feladat, mint a normaszegő viselkedés megszüntetése.

Célunk:

- viselkedésformák kialakítása az intézményi normarendszer alapján
- az elvárások egyértelmű megfogalmazása, azok betartatása
- következetesség
- a megfelelő egyensúly megteremtése a szabályok és a kötetlenség között
- a teljesítmények ösztönző értékelése dicsérettel
- közös célok kitűzése
- közös alkotások, játékok megszervezése
- különleges alkalmak, színes programok biztosítása
- a gyermekek közösségbe való bekapcsolódásának segítése

- együttműködésre való lehetőségek megteremtése

Céljaink megvalósulása az érzelmi és társas kompetenciák fejlődését eredményezi.

4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a közvetlen környezetében szerzett tapasztalataira építve segítjük az egyéni képességek kibontakozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási mintákat nyújtunk. A képességgondozás a meglévő erősségek további fejlesztését jelenti. Az egyes erősségek fejlesztése azért bír rendkívüli jelentőséggel már bölcsődében is, mert hozzájárul mind az egészséges személyiségfejlődéshez, mind pedig a beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítéséhez, valamint nem utolsósorban a szociális hátrányok majdani leküzdéséhez.

Azzal, hogy a gyermek valamely területen megmutatkozó „tehetségét” nem hagyjuk figyelmen kívül, hanem biztatjuk ennek fejlesztésére, megerősítjük önbizalmát, javítjuk önészlelését, és az alkotáshoz, tanuláshoz való viszonyát.

Célunk:

- a személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával,
- gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése,
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés, nevelés,
- kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével,
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása,
- sikerélményhez való juttatás,
- kudarcok megelőzése,

VIII. A bölcsődei nevelés - gondozás személyi és tárgyi feltételei

1. Személyi feltételek

A működési feltételek legfontosabb eleme, mely mind mennyiségi, mind minőségi szempontból alapvetően meghatározza a szakmai program végrehajtásának minőségét.

A bölcsődében a nevelő-gondozó munkát a kisgyermeknevelő végzi, jelenléte a nevelés-gondozás egész időtartalmában fontos feltétele a bölcsődei nevelésnek-gondozásnak.

A kisgyermeknevelő modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

A 15/1998 NM rendelet alapján a kisgyermeknevelő szakmai végzettségét tekintve lehet: csecsemő- és gyermekgondozó, csecsemő- és kisgyermek gondozó – nevelő, csecsemő- és kisgyermek nevelő-gondozó, bölcsődei szakgondozó, valamint csecsemő- és kisgyermeknevelő (BA) szakképesítéssel rendelkezhet.

A kisgyermeknevelő személyisége, végzettsége és létszáma is meghatározó.

A bölcsődei dajka létszáma az elvégzendő feladatokhoz igazodik. Munkájával hozzájárul a szakmai munka eredményességéhez.

A mini bölcsődében engedélyezett dolgozói létszám összesen **2 fő**. A bölcsőde szakdolgozói létszáma megfelel a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásainak.

Ebből:

- 1 fő kisgyermeknevelő, aki a szakmai vezetői feladatokat is ellátja havi 4 órában.
- 1 fő bölcsődei dajka, napi 8 órában látja el teendőit (a bölcsődei dajka képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyam)

Egyéb szakemberek:

- 1 fő gyógypedagógus szintén (megbízással/ havi 4 órában és szükség szerint) segíti a bölcsődébe kerülő SNI gyermekek gondozása- nevelése közben felmerülő problémák kezelését
- A házimunkás feladatait a bölcsőde – óvoda vonatkozásában az Önkormányzat alkalmazásában álló karbantartó/gondnok végzi.

2. Tárgyi feltételek: A Mini Bölcsődét, a már meglévő Óvoda épületéhez építették, a két épületet egy öltöző/közlekedő köti össze. A bölcsőde játszó udvara az óvoda játszóudvarából lett kialakítva, vagyis közös telken helyezkedik el.

Az épület akadálymentes bejárattal, parkolóval és szociális helyiséggel rendelkezik. Az intézmény főbejáratának előtere áll rendelkezésre a babakocsik tárolására. Innen nyílik még a szülők számára akadálymentesített WC, egy kisebb méretű mosdóval.

Az előtérből egy ajtón keresztül jutunk az Átadó közlekedőbe, ahonnan több lehetőségünk nyílik. Innen léphetünk be a Foglalkoztatóba, vagy a Gyermekek mosdójába, valamint a felnőtt öltözőbe, ahonnan tovább haladva a Felnőtt WC-be jutunk. A negyedik lehetőség pedig az összekötő folyosó, ami a két intézményen belüli közlekedésre szolgál, valamint az étel szállítása is ezen az folyosón keresztül történik.

Az átadókban minden gyermeknek jellel ellátott, több funkciót betöltő, esztétikus külsejű szekrénye /fogas, tároló, cipőtartó és öltözőpad egyben/ van. Található még a helyiségben 1db pelenkázó asztal, külön öltöző padok, felnőttek számára ruhafogas és hirdető táblák, melyek fontos információk, és a gyermekek alkotásainak helyéül szolgálnak.

A bölcsődék egyik vonzó eleme a kis csap, a mosdó, a gyermek WC. Két kiscsap, és egy kis WC áll rendelkezésre a higiénés szükségletek - szokások kialakításához. A fürdő felszereltségei közül nem hiányoznak a méretarányos törölköző, fésű, pohártartók és a pelenkázó asztal sem. A beépített, megemelt zuhanytálca pedig a szükségszerűtől alaposabb letisztítás fontos eszköze. A fürdőszoba, az átadó berendezési tárgyai a gyermekek méretéhez igazodnak, ily módon is segítve önállósodásukat.

A gyermekszoba bútorzata, berendezése – felszerelése megfelelően a gyermekcsoport létszámához igazodó (5 m²/ fő) és a mennyiségi mutatók alapján biztosított. Szobában játszósarok és pihenősarok kialakítása is megoldott.

A hangulatos, puha kárpitozású, lekerekített sarkú bútorok, nyitott játékpalcok, szőnyegek, párnák, puha textil játékok, biztonságot adnak, pihentetnek, nyugtató hatásúak. A szobában van elkülönülésre alkalmas kuckó, ahol a gyermek pihenhet.

A játékkészlet kialakítása az egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevételével történt, hogy a fokozott igénybevételnek is megfeleljen. Elhelyezésük nyitott játékpolygon, állandó helyen, a gyermekek számára elérhető magasságban, fajtánként külön csoportosítva található.

Az alapjátékok a csoportban megtalálhatóak, de ezen felül természetesen más és más a csecsemőkorú-, a tipegő korú- és a nagyobb gyermekek játékigénye, melyek minőségben, mennyiségben biztosítottak.

A csoportszobából, a fürdő és a folyosó is közvetlenül megközelíthető.

A szobához közvetlenül terasz kapcsolódik, ami előtt füves játszódudvar terül el.

A játszódudvaron babaház, homokozó, EU-s szabványnak megfelelő, telepített fix játékok, és mobil játékok, vízpárapapu, árnyékolók biztosítják a nagymozgásos tevékenységek gyakorlását és a hűsölés lehetőségét.

Bölcsődei telek hányad: 290 m²

Ebből az udvar: 196.9 m²

Épület hasznos alapterülete: 76.2 m² mely az alábbiakban felsorolt helyiségekből áll,

• 1 db Csoportszoba	40,5	m ²
• 1 db Előtér - Babakocsi tároló:	4,4	m ²
• 1 db Gyermeeköltöző, közlekedő:	12,9	m ²
• 1 db Gyermeekfürdő:	8,3	m ²
• Akadálymentes mosdó, WC:	4,5	m ²
• Felnőtt mosdó, WC:	1,8	m ²
• Kisgyermeknevelői öltöző:	3,8	m ²
• Fedett közlekedő és terasz:	30,5	m ²

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődei szolgáltatást nyújtó intézmény épületét, játszódudvarát és egyéb helyiségeit, egyéb berendezéseit, bútorait, játékkészletét – a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelően (a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. számú melléklete) – és a csoportba járó kisgyermek létszáma, életkora, igényei alapján úgy alakítottuk és alakítjuk ki, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja az alábbiak szerint:

- ❖ szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, otthon közeli légkört teremt,
- ❖ megfelel a testméreteknek,
- ❖ biztosítja egészségük megőrzését, higiéniáját,
- ❖ biztosítja a szabad levegőn alvás és tartózkodás feltételeit,
- ❖ nyáron pancsolási lehetőséget biztosít,
- ❖ lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését,
- ❖ elkülönülési lehetőséget biztosít,
- ❖ a gyermekeket színekkel, formákkal, környezetbarát- és természetes anyagokkal veszi körül,
- ❖ a homokozás, vizezés feltételei nemcsak jó idő esetén, az udvaron, hanem egész év folyamán biztosíthatók,
- ❖ a csoportszoba díszítése diszkrét és esztétikus, korosztálynak és az évszakoknak megfelelő, kultúrát hordoz,
- ❖ a bölcsőde tárgyi környezete egyidejűleg – a mindenkor előírásokkal összhangban megfelelő munkakörnyezetet biztosít a kisgyermeknevelőknek

IX. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

1. Kisgyermeknevelő - személyi állandóság

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

Több figyelem jut minden gyermekre, jobban számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

2. Gyermekcsoport szervezése

A mini bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt – kisgyermek arány garantálja.

Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 7 gyermeket, ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 8 gyermeket nevelünk, gondozunk.

Sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó mini bölcsődei csoportban legfeljebb 5 gyermeket gondozunk, nevelünk.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

3. Bölcsődei napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend alkalmazásával a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítjuk, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, ne legyen felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja, mivel a folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a kisgyermek jó közérzetét teremti meg.

Gyermekek napirendje:

6 óra 30 perctől 8 óra 00 percig	Gyermekek átvétele, korán érkező gyermekek altatása, szükség szerint WC használat, illetve kézmosás
8 óra 00 perctől 8 óra 20 percig	Reggeli
8 óra 20 perctől 8 óra 40 percig	Szükség szerinti fürdőszoba használat, tisztázás, WC használat, kézmosás
8 óra 40 perctől 9 óra 45 percig	Játék a csoportszobában
9 óra 45 perctől 10 óra 00 percig	Tízórai
10 óra 00 perctől 11 óra 00 percig	Játék a szabadban, rossz idő estén a csoportszobában
11 óra 00 perctől 11 óra 30 percig	Szükség esetén tisztázás, WC használat, kézmosás gondozási sorrendben
11 óra 30 perctől 12 óra 00 percig	Ebéd
12 óra 00 perctől 14 óra 25 percig	Alvás a csoportszobában, a gyermekek nyugodt pihenésének megfelelő légkör biztosítása
14 óra 25 perctől 16 óra 30 percig	Ébredés sorrendjében, szükség szerint WC használat, tisztázás, kézmosás Uzsonna Szabad játéktevékenység biztosítása a csoportszobában, vagy a szabadban, és közben a gyermekek hazaadása

A napirend függ:

- ❖ a gyermekcsoport életkori összetételétől,
- ❖ fejlettségétől,
- ❖ szükségleteitől.

Befolyásolják:

- ❖ az évszakok,
- ❖ az időjárás,
- ❖ a csoportlétszám,
- ❖ a bölcsőde nyitási-zárási időpontja.

Kialakításának további feltételei:

- ❖ a személyi állandóság,
- ❖ a tárgyi feltételek,
- ❖ a jó munkaszervezés,
- ❖ a kisegítő személyzettel való összehangolt munka,
- ❖ a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

A kisgyermeknevelő, és a bölcsődei dajka munkarendje a gyermekek napirendjéhez igazodik.

X. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei **A bölcsődei élet tevékenységi formái és a kisgyermeknevelő feladatai**

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

1. A gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése (öltözködés, tisztába tevés, WC használat, kézmosás, étkezés)

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy biztosítson próbálkozási lehetőséget a gyermeknek, biztatást, támogató segítséget adjon. Sikeres próbálkozásait megerősítéssel, dicsérattal jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet.

A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

2. A játék

A játék fogalmán, sokrétű és összetett viselkedést és életmódot, életformát, elsődleges életkategoriókat értünk.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb örömszerző tevékenysége, a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést.

A kisgyermek a külvilág és saját belső világából származó benyomásait, játékában fejezi ki, így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. Első, valódi játszótársa a családban is, a bölcsődében is a felnőtt: a szülő és a kisgyermeknevelő, aki a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást.

A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására.

A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, kedvezően befolyásolja az értelmi és érzelmi fejlődést. A társak viselkedése mintát nyújt a szokások kialakításánál és a viselkedési szabályok megtanulásánál, segítve a szociális képességek fejlődését a különböző játékhelyzetekben.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, ötleteket, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz (mozgásos játékokhoz, szerepjátékokhoz, építő, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz, bábozáshoz stb.), nevelői magatartásával támogassa az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermek kreativitását, ismeretszerzését, kedvezően irányítsa, alakítsa a társas kapcsolatokat, viselkedési formákat.

A játék kiemelt jelentőségének a bölcsőde napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Szabad játék

Külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre, ahol nem az eredmény, a teljesítmény a fontos, hanem maga a folyamat. A kisgyermeknevelő feladata, hogy ehhez a szükséges nyugodt, derűs léggkört és a megfelelő eszközöket biztosítsa, a játékot figyelemmel kíséresse, és szükség esetén segítse.

A szabadság és korlátozás kellő arányában biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson.

3. Mozgás

A mozgás a kisgyermek elemi életszükséglete, lételeme, a mozgásos tapasztalatok jelenítik meg számukra az igazán érthető és feldolgozható információt a világ megismerésére. A gondolkodás fejlődése ebben a korban érzékszervi-mozgásos sémákon keresztül történik. A mozgásformák a különböző életszakaszokban, meghatározott sorrendben alakulnak ki, fejlődnek. A mozgás megfelelő fejlődése az értelmi fejlődésre is kihatással van.

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat,

A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarkok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Nyáron a nap nagy részét a játszóudvaron töltik a gyerekek. A napsugarak

jóképpen hatnak a gyermekek egészségére. A veszélyes ultraibolya sugarak ellen magas faktorszámú napozókrémeket és árnyékolót használunk. Közös játékos mozgással örömforrást, tapasztalatszerzési lehetőséget nyújtunk a gyermekek számára. Minél változatosabb mozgásra van lehetőség a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

Az eszközök használata a gyermek belső készítetésén, igényén alapul, azokkal bármikor játszhat a kialakított szokásokon belül. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A szobai játékok a sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik.

4. Mese, vers

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Anyanyelvi nevelő hatása abban áll, hogy ráfigyelteti a kisgyermeket az emberi beszéd érdekességére és értékére. A jó mese és gyermekvers szövege hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja hétköznapi beszédünket. A vers ősi formájában kitáncolt, énekelt, zenével kísért szöveg volt. A beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmen keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés a felnőtt szívből jövő ajándéka, örömforrás, bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését, az önálló véleményalkotást. A versek, mesék illusztrálása (kép, háttér, báb) segíti annak megértését, érdekesebbé varázsolja.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

5. Bábjáték

A bölcsődei bábjáték a pedagógiai bábjáték újabb ága.

A gyermek első három évében teljesen érzelmi beállítottságú, ezért érzelmi benyomásokra reagál a legjobban. A bábjátékban mindig a gyermek érzelmi világára hatva érvük el nevelői céljainkat. A báb a maga tipizáló jellegével a képszerű átélést a képszerű fogalomalkotás magasabb szintjére segíti. Hozzásimul a gyermek szimbólum-alkotó, játékos kedvéhez. A bábjáték a testi tisztaságra, kulturált étkezésre, általában a helyes viselkedésre való nevelés kitűnő és kézenfekvő eszköze.

6. Ének –zene, mondóka

A kisgyermekkor zenei nevelés nagy múltra tekint vissza hazánkban. Magyarország zenetanítási hírnevét Kodály Zoltán teremtette meg. A világhírű módszert számos országban alkalmazzák sikeresen.

Bölcsődénk szakmai programja nagy hangsúlyt fektet a kisgyermek zenei nevelésére.

A zene az irodalom és képzőművészet mellett az esztétikai nevelés területe. Ezek az emberi érzések, gondolatok művészi kifejezési formái.

A kicsi gyermek szép iránti érzésének fejlesztése azonban ennél sokkal szélesebb körű feladat. A gyermekeket a művészet és a műalkotások naponta körül veszik. Egyaránt érik pozitív és negatív élmények, és minden hatással van rájuk.

A negatív hatásokat pozitív hatásokkal tudjuk ellensúlyozni. Így különös figyelmet kell fordítani ezt a korosztályt érő minden élményre, ingerre, az éneklés örömére, a természet szépségeinek meglátására és nem utolsósorban a szépség élvezésére.

A gyermek mindenre egyforma érdeklődéssel tekint. Ezért fontos feladata bölcsődénknek a kicsik ízlésének formálása. Ugyanolyan fontos a gyermek művészeti tápláléka, mint a testi tápláléka.

Az esztétikai tevékenységek közül a befogadás nem látható cselekvés, hanem egy belső folyamat. A gyermek érzékszervein keresztül szerzett tapasztalatai akkor válnak művészeti befogadássá, ha rácsodálkozik, élvezzi.

Fontos a személyes kapcsolat, hisz ez teszi vonzóvá az éneklést. Majd a befogadott élmények elraktározódnak. A későbbiekben ebből fakad az utánpótlás vágya – az éneklési kedv, a ritmikus mozgás, dúdolás.

A zenei benyomások egy életen át gazdagodnak. Nagyon fontos, hogy ezek a benyomások minél több művészi élménnyel társuljanak. Így alakul ki felnőtt korra mindenkinek az önálló ízlése, ami azt jelenti, hogy már képes lesz válogatni az őt érő zenei anyagból, hatásokból.

A zene nemcsak a zenei képességek fejlesztésének nélkülözhetetlen eszköze, hanem az egész testre és személyiségre hatással van. Az ének-zene fejleszti a ritmusképzést, a légzéstechnikát, a hallást.

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet (szobai, természet) hangjainak megfigyelése (zajok, zörrenések, bogarak zümmögése, madarak éneke), a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmikus szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés, vagy éppen a csend megfigyelése.

A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott (öbéli) játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok, más népek dalai és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet.

Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

A bölcsődében végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

A zene igényes kiválasztása a kisgyermeknevelő feladata. A „tisztá forrásból”, igaz művészettel tápláljuk és neveljük a gyermekeket.

Programunkban a kiemelt zenei nevelést évszakokhoz, ünnepeinkhez igazodva tervezzük.

Példák:

Ősz	Tél
Hej, Dunáról fúj a szél-népdal De jó a dió-műdal Tölgyfa alatt róka ül-cseh népdal Megy a hajó a Dunán-ölbeli játék Kerekeset, böködőset, simítósat, csattanósat Piros alma, de kerek Édesanyám kását főzött-tenyér érintgetős Békás hangutánzó Béka a fatövén-román népdal Dombon törik a diót- jártató Béka a fatövén-furulya Kávé, tea cukor, rum-érintős Béka a fatövén-dal	Hóember, hóember-dal Cifra palota-dal Nagy a hó igazán-műdal Kicsi kocsi, három csacsi- lovagoltató Hasítom, hasítom, vágom, vágom-tenyér érintgető Borsót főztem-tenyér érintgető Hej, Gyula, Gyula, Gyula-érintgetős Farkasos hangutánzó Csett Pápára-jártató Baba jár, jár, jár-jártató Cifra Palota-triangulum Sűrű erdő, kopasz mező-érintgetős Nagy a hó igazán-lecsúsztató Fúj szél, meleg szél-visszhangjáték

Tavaszi	Nyári
Bidres-bodros bárány Tavaszi szél vizet áraszt Bújj, bújj zöldág Én kis kertem kerteltem-tenyér játék Csett, pápára-tenyérpatkolós Gyí, te paci, gyí, te ló-lovagoltató Pacikám, paripám-lovagoltató Töröm, töröm a mákot-kezet érintgető Süssünk, süssünk valamit-kezet érintgető Cinkék beszéde-hangutánzó Én kis kertem kerteltem- jártató Tavaszi szél vizet áraszt-furulya Kicsi orr, kicsi száj-érintgetős Sima út, sima út- lecsúsztatós	Édes fűlme, alkonyi fűlme-más népek dalai Egy kis malac rőf-rőf-rőf- dal Alma, alma, piros alma odafenn a fán-dal Gyí, paci, paripa-lovagoltató Áspis kerekese-tenyér-simító Itt van egy kis kert-csiklandozós Gyékén, gyákán, jön a Gyuri bátyám-ölbéli Kutyás hangutánzó Erre kakas erre tyúk-jártató Egy kis malac főf,rőf,rőf-furulya Alma alma piros alma bumm-érintős Vili, vári, hentes vári-hintáztatós Sík, sík, sík-lecsúsztatós

Ünnepeink:

Mikulás:

- Itt kopog, ott kopog
- Hull a pelyhes fehér hó
- Télapó itt van

Karácsony:

- Ég a gyertya ég
- Kis karácsony, nagy karácsony
- A hajnali harangszónak

Farsang:

- Itt a farsang, áll a bál
- Hopp, Juliska
- Jancsi bohóc a nevem

Tavaszi, Húsvét:

- Hova méz te kis nyulacska
- Tavaszi szél vizet áraszt
- Eresz alól fecske fia idenéz, odanéz

Az élő énekhang, énekszó mellett nagy hangsúlyt fektetünk a hangszerek megszólaltatására, használatára a dalok bemutatásakor vagy kíséreténél. (furulya, ritmushangszerek)

Szervezett programok keretein belül próbáljuk a családokat is bevonni zenei nevelésünkbe (házi hangverseny), mely során együtt átélhetik a játék, az éneklés örömeit.

A kiemelt zenei nevelés mellett megjelenik tevékenységeink között:

- mese
- mozgásos játékok
- vizuális nevelés
- környezettel való ismerkedés, kreativitás, önálló tevékenység, alkotás fejlesztése

7. Alkotó játékok: tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység- az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formáink nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés. Ezen kívül próbálkozhatnak a kisgyermek sósó-liszt gyurmázással, papírmasé készítéssel, krumpli nyomdázással, termény képek készítésével. Az alkotómunkát lehet alkalmakhoz is kötni (ünnepek).

A csoportszoba lehetővé teszi, hogy egész év folyamán végezhető legyenek ezek a tevékenységek. A kisgyermeknevelő segíti, hogy a kisgyermekben működő természetes erők szabadon fejlődjenek a különböző tevékenységekben.

8. Ünnepek

Az ünnepek felélénkítik, megszínésítik napjainkat, igazi élményt nyújtanak felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt.

Fontos az előkészület, a ráhangolódás. Fontos, hogy az ünnepek történeti háttérét, a kapcsolódó népszokásokat is megismerjék a gyerekek.

Ünnepek a bölcsődénkben:

- ❖ Mikulás,
- ❖ Karácsony,
- ❖ Farsang,
- ❖ Húsvét,
- ❖ Anyák napja,
- ❖ Gyermeknap, családi nap.

Egyes ünnepekhez kapcsolódó népszokások bemutatása alkalmat ad az óvodákkal való közös ünneplésekre is.

10. Tanulás

A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét.

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A fejlődés, a tanulás folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő, ezért vannak benne megtorpanások, stagnálások, sőt visszaesések is.

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye, ugyanis nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre. Az önálló gondolkodás, a véleményalkotás, és a döntésképeség kibontakozásának segítése a tanulás fontos céljai.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek:

- ❖ A nevelés, a gondozás és a játék,
- ❖ A felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái:

- ❖ Utánzás,
- ❖ Spontán játékos tapasztalatszerzés,
- ❖ Kisgyermeknevelő - gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

XI. A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei nevelése, gondozása

1. Sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek felvétele:

A bölcsődei ellátásba kerülő gyermekek sajátos nevelési igényét a Szakértői Bizottság szakértői véleménye állapítja meg.

Az SNI-s gyermekek felvételének bölcsődei lehetőségéről az intézményvezetővel konzultálva döntünk.

2. A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek elhelyezése:

Egészséges gyermekekkel közös csoportban (teljes integráció)

3. A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek ellátása:

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (figyelem, magatartásszabályozási zavar) küzd.

Amennyiben a bölcsőde SNI-s gyermek napközbeni ellátását biztosítja, együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását, vagy a fejlesztő nevelését ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.

A bölcsődében ellátott SNI-s gyermekek nevelését- gondozását végző kisgyermeknevelők munkáját megbízott gyógypedagógus segíti, aki szükség szerint konzultál a korai fejlesztést végző szakemberekkel.

A sajátos nevelési igényű kisgyermek lehetőségei a világ megismerésében igen korlátozottak. A szűkebb élettér következtében ezek a gyermekek másodlagosan értelmileg is elmaradhatnak társaiktól, elszigetelődhetnek a gyermekközösségtől.

Ezért nagyon fontos már a csecsemőkorban felderíteni azokat a sokszor alig szembetűnő rendellenességeket, viselkedési formákat, mozgásszervi elváltozásokat, beszédfejlődés zavarait, mivel azok későn történő észlelése nehezen behozható, vagy esetleg behozhatatlan hátrányt jelentenek a gyermek életében, és késleltetik az adekvát terápia megkezdését is. A prevenciót nagyon fontosnak tartjuk, általa lehetőség nyílik még súlyosabb testi és pszichés elváltozások megelőzésére, elkerülésére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek teljes integrációja a közösség jótékony hatása által a gyermekeknek a társadalomba való beilleszkedését is könnyebbé teszi, az egészséges gyermekeket pedig hozzásegíti egy humánusabb, „másságot” toleráló pozitív személyiség kialakulásához.

Az SNI-s kisgyermek bölcsődei nevelése, gondozása lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve segítsük a gyermek optimális fejlődését, biztosítsuk a szülővel való együttműködést.

A szülők lehetőséget kapnak arra, hogy figyelemmel kísérhessék gyermekük bölcsődei fejlődését, választ kaphassanak kérdéseikre.

A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekkel való foglalkozás során módszerében figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A SNI-s gyermek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

Teljes integrációban a nevelési - gondozási folyamatokba épített játékos foglalkozás és az ép társakkal való együttlét biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermek harmonikus fejlődését.

A gyógypedagógus az integrált formában ellátott gyermekek estében is figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.

XII. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei:

A bölcsődei ellátásról szóló tájékoztatás módjai, bölcsőde és a család kapcsolata

A bölcsődei szolgáltatásról, az igénybevétellel kapcsolatos információkról a szülők tájékozódhatnak az óvoda, valamint a fenntartó honlapjáról, valamint az intézménynél tett személyes látogatás alkalmával.

A család és a bölcsőde kapcsolata:

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához.

Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését.

A szülő a kisgyermeknevelőn keresztül ismerje meg a bölcsőde nevelési-gondozási szokásait annak érdekében, hogy segíteni tudjon gyermekének az új személyekhez és az új környezethez való alkalmazkodásban. A kisgyermeknevelő, pedig a szülő révén is megismerje a gyermek egyéni szokásait, hogy azt a nevelés-gondozás során figyelembe vehesse.

A kapcsolattartás, a tájékoztatás, kölcsönös, őszinte, nyílt, etikus, és a személyiségi jogokat tiszteletben tartó, de ne bizalmaskodó legyen.

Alapvető fontosságú a korrekt, lényegre törő, folyamatos tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, viselkedéséről, egészségéről.

Az együttműködés formái változatosak, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél több formáját alkalmazzuk.

A kapcsolattartás formái:

Családlátogatás

Célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek az otthoni környezetében való megismerése.

A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta.

Időpontja: az első családlátogatásra a bölcsődei beszoktatás megkezdése előtt, vagy az alatt kerül sor a kisgyermek ébrenléti idejében, a családdal előre egyeztetett időpontban.

Beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Az anya, vagy apa, vagy más családtag jelenléte biztosságot ad a kisgyermeknek és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást.

A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti beilleszkedését a bölcsődei közösségbe és csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (étvágytalanság, súlycsökkenés, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, alvászavar).

A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülőnek információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról, és a kisgyermekfejlődés sajátosságáról.

Ideje minimum 2 hét, maximum 4 hét.

Napi kapcsolattartás

Célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról.

Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalomkor kerül sor.

Az interakciós helyzetet pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően. A szülőt nevelési kérdésekben kizárólag a kisgyermeknevelő tájékoztatja, dajka a napi történésekről adhat tájékoztatást illetve a kisgyermeknevelő utasítása szerinti információt nyújtja.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást, vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma.

Kezdeményezheti a szülő, kisgyermeknevelő, intézményvezető,

A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben egyéb szakember közreműködését kérjük.

Szülő-csoportos megbeszélés

A szülő - csoportos beszélgetések tematikus megbeszélések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelő vezeti a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve.

Mini bölcsődében a beszélgetéseken az intézményvezető is részt vesz.

A problémák megosztása egymás meghallgatása segíti a szülői kompetencia érzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedés-repertoár bővítésére.

A szülő-csoportos megbeszéléseket évente legalább két alkalommal szervezik.

Rendkívüli Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja.

Összehívásának gyakorisága: legalább két alkalommal: a beszoktatás előtt, (lehetőség szerint a beszoktatást követően is) és a nevelési év végén.

A bölcsődét, vagy adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Szervezett programok

A szülőkkel együtt szervezett színes programok sikere a bölcsődék szülőkkel való jó kapcsolattartását jelzik. Segítik a szülőket a gyermekek nevelésében, lehetőséget adnak közösségi élmények megtapasztalására, a bölcsődében folyó szakmai munka megismerésére, a játékos, jó hangulatú közös időtöltés során.

Ilyen szervezett „családbarát” programok lehetnek: családi-délután, (házi hangverseny, kézműves foglalkozások, ünnepek)

Indirekt formájú: írásbeli tájékoztató (üzenő füzet), hirdető tábla, Dömös község honlapja, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenés.

XIII. Az intézmény kapcsolatai más intézményekkel, intézményen belüli kapcsolatok

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

A mini bölcsőde kapcsolatot tart mindazokkal az intézményekkel, szakemberekkel, amelyek, és akik a gyermek bölcsődébe kerülése előtt (védőnő, házi orvos), az alatt (egészségügyi intézmény, **Szakértői Bizottság**, korai fejlesztés szakemberei, Család- és Gyermejköltségi Központ, gyermekvédelmi intézmények és szakemberek), és a bölcsődei élet után (óvoda) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. Az együttműködés szoros az intézményt fenntartó polgármesterei hivatallal is. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a bölcsőde nyitott és kezdeményező.

A mini bölcsőde és óvoda között fontos a tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenetet probléma mentesebbé teheti. Ennek érdekében az intézményvezető és a bölcsőde vezetője negyedévente formalizált keretek között értekezletet tart.

A kapcsolattartás módjai:

- ❖ intézménylátogatások,
- ❖ formalizált, rendszeres egyeztetések, megbeszélések a fenntartó közreműködésével,
- ❖ a gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények szakmai vizsgálataiban való közreműködés,
- ❖ közös intézményvezetői megbeszélések

A szakmai tapasztalatok megosztása, a jó gyakorlatok átvétele érdekében más bölcsődékkel rendszeresen a szakmai látogatások. Módszertani intézmény a Magyar Bölcsődék Egyesülete. Módszertani tanácsadóval aktív a kapcsolatunk.

XIV. Továbbképzési tevékenység

1. Továbbképzések biztosítása:

A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képzik magukat, ismereteiket bővítik, gazdagítják.

A 8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet szabályozza a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételét, a 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet pedig a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzését határozza meg.

Ezen rendeletek értelmében, a nyilvántartásba vett, szakképzett dolgozóknak egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 kreditpontot kell megszerezniük a továbbképzési időszak tartama alatt, mely 4 év. Ez történhet akkreditációs képzésen való részvétellel vagy magasabb szintű szakképzettség megszerzésével is.

A képzések témaköreiket tekintve lehetnek kötelező, munkakörhöz kötött és választható továbbképzések.

2016. január 1-jétől kiterjesztésre került a pedagógus életpálya modell, azokra a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett BA felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.

2018. január 1-től a vezetői megbízással rendelkező kisgyermeknevelők, a szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet alapján vezetőképzés keretében a vezetői megbízás kezdetétől számított egy éven belül alapozó képzés teljesítésére, továbbá az alapozó képzés teljesítésének időpontjától számított két éven belül, majd ezt követően kétévenként megújító képzés teljesítésére kötelesek.

A vezetőképzés kétszintű, egy alap vezetőképzésből és a mester vezetőképzésből áll. Az alap, illetve a mester vezetőképzés alapozó és megújító képzési szakaszokból áll.

A bölcsődei dajka munkakörre vonatkozóan, a 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelete a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeit határozta meg.

A továbbképzésekről minden évben terv készül. Év végén a teljesített továbbképzési pontok összesítésre és lejelentésre kerülnek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság felé. A

kapcsolattartást, a továbbképzések koordinálását, a lejelentési kötelezettséget az Intézményvezető és a Kisgyermeknevelő végzi el.

Ezért egyaránt lényegesnek tartjuk, hogy a személyes gondoskodást végző személyek (szakmai dolgozók) szakmai felkészültségét, folyamatos továbbképzését biztosítsuk, különböző tanfolyamokon, tréningeken, szakmai napokon való részvétellel.

XV. Gyermekélelmezés szempontjai

Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe a táplálkozás. A táplálkozásnak, étkezésnek nemcsak a gyermek testi fejlődésében van szerepe, hanem az érzelmi élet (csecsemőtáplálás), az értelmi és szociális fejlődésében is.

Az önállósodás, a szokások helyes kialakításának fontos területe.

Az étkeztetés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálkozási elveket és normatívákat vesszük figyelembe úgy, hogy a táplálék:

- ❖ Mennyiségileg elegendő,
- ❖ Minőségileg helyes összetételű,
- ❖ Higiénés követelményeknek megfelelő,
- ❖ Megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített,
- ❖ Élvezhető legyen.
- ❖ Lehetőséget adjon új ételek, receptek kipróbálása, mely alkalmazkodik a gyermek egészséges életmódra neveléséhez.

Intézményünkben a korszerű táplálkozás tárgyi, személyi feltételei adottak.

Táplálkozás:

Az étrend tervezésekor figyelembe vesszük, hogy a kisgyermek bölcsődei élelmezésében, napi négyszeri étkezés esetén (reggeli-tízórai-ebéd-uzsonna) az ajánlott napi energia- és tápanyagtartalom 75%-át biztosítsuk. Az étrendünk változatos, mindig idényszerű, ízében összehangolt, valamint mindig szem előtt tartjuk, hogy az önálló étkezésre való nevelés szempontjából is megfelelő legyen. Mini Bölcsődénk tálaló konyhával rendelkezik, melyre a mindennapok során szállítják az ételt.

- 2022. január 1.-től a Prizma-Junior Zrt. konyhája biztosítja az ételek előállítását, szállítását a modern táplálkozás-tudományi elvek szem előtt tartásával, szigorúan ellenőrzött minőségi követelményeknek (HACCP) megfelelően, mivel a bölcsődének nem áll főzőkonyha a rendelkezésére. A település óvodásainak étkeztetését új szállítóként fogja biztosítani. Garantált minőségű ételeket állít elő naponta, minőségi alapanyagok felhasználásával, modern konyhatechnológiai eljárások alkalmazásával, a szigorú konyhatechnológiai előírásokat betartva. Az egészséges táplálkozást szem előtt tartva, egyénre szabott étkeztetést is vállalnak (pl: liszt és laktózmentes étrendet is biztosítanak).
- Az ételek kijelölt úton (gazdasági bejárat), zárt tároló edényekben érkeznek a tálaló – melegítő konyhába.
- Étlapunkat a cég élelmezésvezetője állítja össze dietetikus ellenőrzése alatt a 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet korosztályra vonatkozó élelmezési- és nyersanyagnormáinak figyelembevételével. Teljes kiőrlésű gabonákkal, házilag

készített krémekkel, gyümölcsökkel, zöldségekkel teszik változatosabbá az étrendet. Folyadékpótlásra a tiszta víz a legmegfelelőbb.

- A tervezett étlapot véleményezésre 1 hónappal előbb a bölcsődevezetője megkapja, majd a változtatásokra tett javaslatát írásban megküldi az ételmezésvezetőnek.
- Orvosi igazolás alapján az ételérzékenységekben szenvedő kisgyermekek igényeit is ki tudjuk elégíteni. Ez nagyon fontos, mert figyelemmel tudjuk kísérni a gyermekek helyes táplálkozását, hisz ebben az életkorban alapozzuk meg a gyermekek íz világát és immunrendszerét.
- Fontosnak tartjuk, hogy naponta kóstolja meg a kisgyermeknevelő az ételt, és informálja a gyermeket az elé kerülő étel milyenségéről, kedvet keltve az evéshez. Az étkezés jól szervezett, a kisgyermeknevelő nyugodt, kellemes hangulatot biztosít, kellő időt az étel elfogyasztásához, figyelembe veszi a gyermek egyéni szokásait, irányítja azt. Törekszünk a gyermekeknél az étkezési kedv fenntartására.

A bölcsődei étkezésre 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírásokról „Az étkeztetéssel kapcsolatos közegészségügyi szabályokról” szóló együttes rendelet vonatkozik, mely a megvalósításban meghatározó.

A korszerű gyermekétkeztetés elveinek és gyakorlatának változásait figyelemmel kell kísérni, és fel kell használni a bölcsődei étkeztetésben.

1. A csecsemőtáplálás

Az előírások, a higiénia maximális betartásával, különös gondossággal kell, hogy történjenek. A csecsemő edényeinek tárolása, mosogatása, fokozott odafigyelést igényel.

Az étkeztetés közegészségügyi szabályai rendelkeznek a bölcsőde helyiségének megfelelőségéről, a tálalásról, a mosogatóról, a személyzetre vonatkozó előírásokról.

XVI. Egészségmegőrzés szempontjai, higiénés szabályok

Higiénés szabályok:

- ❖ étkezések előtti kézmosás,
- ❖ papír zsebkendő, papírszalvéta használata,
- ❖ fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pelenkázó asztal, WC, kézi fertőtlenítése,
- ❖ a csoportszoba gyakori szellőztetése,
- ❖ heti 1 alkalommal, illetve szükség esetén, soron kívül játékmosás, fertőtlenítés,
- ❖ napi, heti, illetve szükség esetén, soron kívüli takarítás, fertőtlenítés,
- ❖ havi nagytakarítás, fertőtlenítés,
- ❖ hetente, illetve szükség esetén, soron kívüli ágyneműcsere,
- ❖ heti, illetve soron kívüli törölközőcsere.

Prevenció, betegségmegelőzés:

- ❖ vitaminellátás: naponta nyers zöldség vagy gyümölcs fogyasztása,
- ❖ gyermekfogászati: cukorfogyasztás csökkentése, rágásra nevelés, víz fogyasztása, a vízfogyasztás ösztönzése, növelése,
- ❖ 2 éves kor körül: szájöblítés,
- ❖ 2 és fél év körül: fogkrém nélküli fogmosás, ha higiéniai előírások betartásával megoldható.

Levegőzés:

- ❖ időpontja, mértéke, az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van kialakítva,
- ❖ kánikulában, esőben, erős havazáskor, erős szélben, sűrű ködben vagy mínusz 5 foknál hidegebb időben mellőzésre kerül.

Tudatos testápolási szokások:

- ❖ fontos feladat a tudatos testápolási szokások kialakítása a gondozási műveletek során.

Rendszeres testmozgás, napi szabadlevegőn való tartózkodás biztosítása:

- ❖ a napi testmozgás biztosításában fontos szerepet kapnak a megfelelő udvari mozgásfejlesztő játékok, (udvari mászóka, bicikli (futó), homokozó, udvari kisvonat fából, rugós játék, babaház).

Harmonikus életvitel:

- ❖ a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyag biztosítása,
- ❖ az aktív és passzív időtöltések aránya, a rugalmas napirend és a gyermek szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével,
- ❖ a szülők támogatása a neveléssel, gondozással kapcsolatban a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.

XVII. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés és a bölcsődei nevelési - gondozási folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges és fontos.

1. Testi fejlődés

- ❖ A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hároméves kora körül már az önállósodás útján halad, éppen a „tegyél le” szakaszban van.
- ❖ Az anatómiai és fiziológiai változások területén ugrásszerű változások most nem következnek be, inkább kisebb telési és nyúlási szakaszok váltakoznak.
- ❖ Az évenkénti hossznövekedés 4 - 5 cm, a tömeggyarapodásé 1,5 - 2 kg.
- ❖ A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata.
- ❖ A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony.
- ❖ Az izomrendszer is fejlődik, a gyermek mozgásai biztosabbá, koordináltakká válnak.
- ❖ Az idegrendszer folyamatai közül az ingerület a domináns, a gátlások lassabban alakulnak ki, emiatt nagy a mozgáséhség. Az agy tömege 3 éves korban 1100g.

2. Lelki fejlődés

- ❖ A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek a bölcsődéskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az óvodába lépésre.
- ❖ Három éves kortól fokozatosan kezd függetlenedni az észlelés a cselekvéstől, a szenzomotoros intelligencia időszaka lezárul. Ezután a látás veszi át a vezető szerepet, bár látásmódja még globális, strukturálatlan, részletek felismerésére, elemzésére nem képes.
- ❖ Az **emlékezet** fejlődésénél az önkéntelen, spontán emlékezet dominál. Az emlékezetet - mint sok egyéb funkciót - a mozgás és a cselekvés határozza meg. A verbális emlékezet is cselekvésbe ágyazva fejlődik, sokkal több szót jegyez meg, ha az eseményeket eljátssza, vagy ha a mondókák, versek mozgásos programmal kapcsolódnak.
- ❖ **Képzeletüket** feltűnő élénkség, merész csapongás jellemzi, erős emóciók táplálják. Mivel a valóságot még nem ismeri, a képzeletvilágát választja érzelmei, vágyai, kívánságai teljesülésének színhelyéül.
- ❖ Értelmi fejlődésben a szenzomotoros periódus lezáródása után a művelet előtti gondolkodás jellemzi, melynek legfőbb sajátosságai:
  - egyszerre csak egy nézőpontot tud figyelembe venni /centrálás/,
  - saját szemléletét nem tudja hozzáigazítani máséhoz /egocentrikus/,
  - viszonylatokat nem érti /egy szempontú/,
  - ugyanannak a dolognak kétféle aspektusát nem tudja figyelembe venni /invariancia/.
- ❖ **Absztrakt beszéd** időszaka:

Az egészségesen fejlődő gyermek a 3. életév után szavakra szóval válaszol, képes a múltban megtörtént eseményt is felidézni.

Ez a beszéd már igazi közlő funkciót hordoz, és egyik fontos feladata a szociális kapcsolatteremtés. Ennek érzelmi aspektusa is van, a gyerek nagyon gyakran nem is tudja, hogy mit akar mondani, csak kapcsolatot akar kezdeményezni.

3. Szociális fejlődés

A bölcsődéskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az óvodára. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A háromévesek csoportosulásainak a hely, a mozgás és a tárgy csoportformáló alkalmi után a tevékenység és a szerep adják meg az együttes tartalmát.

Már ebben az életkorban az egykorúakból álló csoportnál jelentkezik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás.

Főként építőjátékban figyelhető meg. Az egyik gyerek odaadja a másinak a kockát, az ráteszi a közösnek tekintett építményre.

Az összedolgozás során kialakulhat munkamegosztás vagy különböző és felcserélhető szerepek is.

A 3. életévüket betöltött gyerekek az új nevelési év kezdetén bölcsődés társaikkal együtt kerülhetnek egyazon óvodai csoportba.

A már ismerős és kialakult társkapcsolataik révén beilleszkedésük az új csoportba harmonikusabb, kapcsolataikat pozitív érzelmi töltés jellemzi.

4. Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés célja a bölcsődében az egyénre szabott optimális személyiségformáló hatású tevékenységek biztosítása. A személyiség széleskörű fejlesztése tudatos és tervszerű pedagógiai módszerekkel történik. A bölcsődei nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, melyek képessé teszik a gyermeket a tanulásra.

A kötetlenség a szabadon választhatóság fontos, a gyermek választ tevékenységi formát érdeklődése szerint.

A személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával valósul meg, melyek a **következők**:

- ❖ gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése,
- ❖ a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés,
- ❖ önállósági törekvések legmesszebb menőig való segítése,
- ❖ az ezt biztosító feltételek megteremtése,
- ❖ alkalmazkodás képességének fejlesztése, segítése
- ❖ szociális és individuális értékek közvetítése,
- ❖ a kettő közti egyensúly megtalálásának segítése,
- ❖ kreativitás segítése,
- ❖ a fantázia fejlesztése,
- ❖ az érdeklődés megteremtése, fenntartása,
- ❖ sikerélményhez való juttatás,
- ❖ kudarcok megelőzése.

XVIII. Szakmai program jogi háttere

- **1997. évi XXXI. törvény** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- **1992. évi XXXIII. törvény** a közalkalmazottak jogállásáról
- **2012. évi I. törvény** a Munka Törvénykönyvéről
- **2013. évi V. törvény** a Polgári Törvénykönyvről

- **2003. évi CXXV. törvény** az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- **2011. évi CXC törvény** a nemzeti köznevelésről
- **235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet** a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- **257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet** a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- **369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról, és ellenőrzéséről
- **328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- **415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- **253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet** az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK)
- **214/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet** az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központról
- **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- **8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről
- **9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- **25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet** a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről
- **15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet** a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- **37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet** a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- **78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet** és a hozzá kapcsolódó **MSZ EN 1176 szabványsorozat** a játszótéri eszközök biztonságosságáról

Módszertani kiadványok, szakmai segédletek jegyzéke

- **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- **„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja”**
- **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. számú melléklet: Jegyzék a bölcsődei ellátás eszközeiről és felszereléséről**

- **Módszertani levél** - Játék a bölcsődében. (NCSSZI, Budapest 2003)
- **Útmutató** a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (BOMI, Budapest 1989)
- **Módszertani levél** - Folyamatos napirend a bölcsődében (BOMI, Budapest 1982)
- **Kiegészítő módszertani útmutató** a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez - Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. (1982. Kézirat)

A Szakmai Program 2021. december 1.-én készült és 2 évig érvényes, átdolgozása a jogszabály változásokhoz igazodva folyamatos.

Dömös, 2021. *december 1.*

Benkó Péterné
.....
Benkó Péterné
intézményvezető

1. melléklet

Megállapodás
a gyermekek napközbeni ellátása/bölcsődei ellátás igénybevételéhez
1997.XXXI.tv. 32.§ (7) alapján

amely létrejött egyrészről

Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde

címe: 2027. Dömös, Pásztor János utca 1.

adószám: 16757701-1-11

képviselője.....intézményvezető,

mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – gyermekek napközbeni ellátását (a továbbiakban bölcsődei ellátást) – biztosító intézmény

másrészről

Szülő/törvényes képviselő :

Név:.....

Születési neve:.....

Születési helye, ideje:.....

Állampolgársága:.....

Anyja neve:.....

Lakcíme:.....

Tartózkodási hely:.....

Telefonszáma:.....

Személyi igazolvány száma:.....

mint bölcsődei ellátást igénylő gyermek törvényes képviselője, a továbbiakban együttesen Felek között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint az alábbi kiskorú gyermekre igényli.

A gyermek adatai:

Gyermek neve:.....

Születési helye, ideje:.....

Állampolgársága:.....

Anyja neve:.....

TAJ száma:.....

Lakcíme: .....

Tartózkodási helye:.....

Intézményünk a bölcsődei ellátást _____ napjától kezdődően,

határozatlan időtartamra: jogosultsági feltételek megszűnéséig*

határozott időre: _____-ig biztosítja*

Igénybevétel módja: önkéntes*

javasolt* (védőnő, gyermekorvos, gyermekjóléti szolgálat, gyámügy)

* A megfelelő aláhúzendő

Intézményi ellátás időtartama:

A bölcsődei **nevelési év** szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

Bölcsődébe a gyermek húszhetes korától felvehető

- az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,
- a sajátos nevelési igényű gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,
- az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,
- szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

- (2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.
- (3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Az intézmény a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő ellátásokat nyújtja.

A bölcsődei ellátás keretében az intézmény biztosítja a gyermek számára:

- szakszerű gondozást, nevelést, testi-lelki szükségletek kielégítését, fejlődését, a szocializáció segítését,
- napi négyzseri étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna),
- fejlődéséhez szükséges és biztonságos környezetet,
- egészségvédelmet, egészségnevelést, higiénés szokások kialakulásának segítését,
- állandóságot, saját gondozónőrendszert, egyéni bánásmódot,
- megfelelő időt a szabadban való tartózkodáshoz,
- az egyéni ruhanemű kivételével a textíliával történő ellátást,
- személyes higiéné feltételeinek biztosítását,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközöket,
- rendszeres orvosi felügyeletet,
- óvodai életre való felkészítést.

A bölcsőde a szülő számára biztosítja:

- a házirend megismerését,
- adaptációhoz (beszoktatáshoz) szükséges időt, feltételeket,
- tájékoztatást a gyermekével napközben történt eseményekről,
- betekintést a kisgyermeknevelő által vezetett egyéni dokumentációba
- évi 2 alkalommal szülői értekezletet, egyéni beszélgetést (kisgyermeknevelővel, vezetővel),
- nyílt napokon való együttműködést,
- tájékoztatók, étredek megismerését

SZEMÉLYI TÉRÍTÉSI DÍJ:

Az 1997. évi XXXI. tv. 148.§ (1), (3), (5) bekezdése alapján az intézményi elhelyezésért térítési díjat kell fizetni. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról a 328/2011. (XII.29) kormányrendeletben foglaltak az irányadók. Az intézményi térítési díjat Dömös község Önkormányzat Képviselő-testületének .....számú Önkormányzati rendelete állapítja meg.

Ennek alapján:

- a gondozásért megállapított intézményi térítési díj: ..... Ft.

A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagkötségének egy ellátottra jutó napi összege. A térítési díjat az intézmény vezetője a napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint az alább felsorolt normatív kedvezmények figyelembevételével állapítja meg. **Ennek alapján:**

- az étkeztetés térítési díja:.....Ft /fő/nap.

(2) A bölcsődében, nyújtott bölcsődei ellátás esetében az intézményvezető a 151. § (4) bekezdés alapján megállapítja a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésre vonatkozó személyi térítési díjat, valamint emellett - a fenntartó döntésétől függően - a bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásra is megállapíthat személyi térítési díjat.

A benyújtott jövedelemigazolások és nyilatkozatok alapján megállapított személyi térítési díj összegét a jogszabályi hivatkozással kapja meg a szülő külön nyomtatványon (Személyi térítési díj megállapítása).

A gondozási díj mentességhez a szülő bemutatja:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény önkormányzati határozatát.
- Magyar Államkincstár (MÁK) határozatát a 3 vagy több gyermek nevelése esetén megállapított családi pótlék összegéről, vagy
- Magyar Államkincstár (MÁK) határozatát a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után járó megemelt családi pótlék igazolásáról.

A kedvezményes térítési díj igénybevételére való jogosultságot a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló **328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. melléklete alapján nyilatkozattal és igazolásokkal alátámasztani szükséges.**

Étkezési díj fizetés mentességhez a fentiekén kívül a szülő nyilatkozik, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át. **(2021.évben 144.717.- Forint, 2022.évben 172.900.-Forint)**

A személyi étkezési és személyi gondozási díj együttes összege nem haladhatja meg a családban az egy főre jutó nettó jövedelem

a) nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben -, **25%-át,**

b) ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesül -, **20%-át.**

Az 1997. XXXI. törvény 148. § (10) pontja lehetőséget ad arra, hogy a kötelezett írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díjjal azonos személyi térítési díj megfizetését. Ebben az esetben nem kell a 150. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ellátást ilyen módon igénylő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe, mint ha a vállalást a kötelezett nem tenné meg. Továbbá, (10a) a kötelezett írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díj és a számára megállapítható személyi térítési díj különbözete egy részének megfizetését. Ebben az esetben nem kell a 150. § (3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ellátást ilyen módon igénylő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe, mintha a vállalást a kötelezett nem tenné meg.

Hiányzás esetén a napi személyi étkezési díj a következő hónapban jóváírásra kerül.

A személyi gondozási díj összege teljes hónapra, havonta fizetendő.

A bölcsődei ellátásért a személyi térítési díjat havonta előre, egy összegben kell befizetni.

Megszűnik a bölcsődei ellátás:

- a jogosultsági feltételek megszűnésével (lásd. Intézményi ellátás időtartama)
- a szülő vagy törvényes képviselő kérelmére
- ha a szülő a bölcsőde házirendjét ismételten súlyosan megsérti
- a gyermekorvos szakvéleménye alapján meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki az egészségi állapota miatt bölcsődei csoportban nem gondozható, illetve magatartászavara miatt veszélyezteti a többi gyermek fejlődését
- próbaidővel elhelyezett sajátos nevelési igényű gyermek ellátása, amennyiben a gyermekkel közvetlenül foglalkozó szakmai csoport (orvos, gyógypedagógus, pszichológus, kisgyermeknevelő) együttes véleménye alapján úgy dönt, hogy a gyermek korai fejlesztése bölcsődei körülmények között nem végezhető

A szülő kötelezettséget vállal, hogy:

- a bölcsődei házirendet betartja,
- együttműködik a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel,
- a személyi térítési díjat időben befizeti
- A szülő/törvényes képviselő 5 munkanapon belül jelzi a bölcsőde vezetőjének, ha jogosultság feltételeiben, és a személyazonosító adataiban változás áll be.

A szülő tudomásul veszi, hogy:

- a jelen Megállapodásban foglalt – az Intézmény részéről fennálló – kötelezettségek elmulasztása esetén a panaszával az intézményvezetőhöz (
  - TAJ alapú elektronikus nyilvántartás működik a bölcsődében a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal felé, melyről a szülő tájékoztatva van. (TAJ szám alapján vannak a gyermekek nyilvántartva a rendszerben, napi jelentési kötelezettségünk van a gyermekekről.)

A bölcsődei ellátás megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kérelmezheti,

melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti.

Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

Az intézményvezető az önkéntesen igényelt ellátást megszünteti, ha

- a) a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy
- b) az ellátás feltételei, okai nem állnak fenn.

Az intézményvezető a megszüntetésről, valamint az ellene tehető panaszról írásban értesíti a szülőt vagy más törvényes képviselőt. Amennyiben a szülő vagy törvényes képviselője az intézményvezetőnek az ellátás megszüntetéséről szóló döntésével nem ért egyet, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül az intézmény fenntartójához fordulhat. Dömös község Önkormányzata az ügy érdemében a soron következő ülésén dönt.

NYILATKOZAT A TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉG MEGTÖRTÉNTÉRŐL, AZ INTÉZMÉNYVEZETŐ ÉS AZ IGÉNYBE VEVŐ KÖZÖTT

Alulírott aláírással igazolom, hogy a bölcsődei ellátás megkezdésekor az alábbi szóbeli tájékoztatást megkaptam

- az ellátás tartalmáról, feltételeiről
- az intézmény által vezetett személyes nyilvántartásról
- az érték és vagyon megőrzés módjáról
- az intézmény napirendjéről és házi rendjéről, melyből egy példányt át is vett
- a panaszjog gyakorlásának módjáról
- a fizetendő térítési díjakról Gyvt.148.§.(3)törvényben leírtak szerint
- a gondozási díjról
- a gyermek napirendjéről
- a szükséges intézményi nyilvántartáshoz adatokat szolgáltat
- a személyes adatok országos TAJ alapú elektronikus nyilvántartásban történő adatkezelésről

Tudomásul veszem, hogy köteles vagyok a **Gyvt.33.§ (3) bek. b) c)** alapján vezetett intézményi nyilvántartáshoz adatokat szolgáltatni, valamint nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, illetve a személyazonosító adatokban beállott változásokról 15 napon belül. Az intézményben folyó gondozó-nevelő munkáról, panaszjog érvényesítéséről szóló írásos tájékoztatót átvettem (házirend), szóbeli tájékoztatást tudomásul vettem.

Szülőként/törvényes képviselőként nyilatkozom, hogy abban az évben, amelyben a gyermek szeptember 1-je és december 31-e között tölti be a harmadik életévét, a bölcsődei ellátást a nevelési év végéig igénybe kívánom venni.

Jelen Megállapodás 7 számozott oldalt tartalmaz és a gyermek ellátásának megszűnésével automatikusan hatályát veszti.

A Megállapodást és a tájékoztatást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták.

A megállapodást a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

Kelt:..... 20... .....hó ..... nap

P.H.

.....

szülő/törvényes képviselő

.....

intézményvezető

A megállapodást kapják:

1. Szülő/törvényes képviselő – eredeti példány
2. Mini Bölcsőde – eredeti példány
3. Intézmény vezetője – másolati példány
4. Fenntartó – másolati példány